

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredni posebejke in davke po pravnicih, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 60 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrtinskega petit-vrste 6 kr., če se oznacijo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. ad administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nova vojna na spomlad?

Po berlinskem kongresu je bilo misliti: stalnega miru sicer ne bode, ali vsaj za nekaj let bomo imeli mir, in bode zlasti naše veliko slovansko vprašanje dalje zorelo, trhlež nam sovražnega starinstva bode razpadal, naše moči pak se bodo pomnožile za bodoči boj.

Ali logika dejanskih dogodkov, račun zgodovinske osode, moč političnih stvari je večja, in silnejša, nego vsi proračuni diplomatov in novinarjev, kateri so vsi ljudje, torej se mogó motiti, in se res britko motijo, kakor se kaže, da so se motili vsi vprek glede nasledkov berlinskega kongresa.

Niti pol leta nij preteklo po končanem kongresu, pa že se kaže krvav oblak nove vojne na istem oddelu sveta, ki je bil predmet posvetovanja tega kongresa.

Sovražniki Rusije so mislili, da so Rusijo in Slavjanstvo ustavili na njenem velikem naravnem in pravičnem potu, in so triumfirali v Angliji, na Francoskem, Nemškem in Italijanskem. Mislili so, da je uničen štefanski dogovor, ki je hotel dobro urediti, če prav tudi le provizorno stvari v orijentu. Ali evo, denes uže se jim vidi, da so prezgodaj račune sklepali.

Angleži so svoja ministra Beaconsfielda in Salisburyja s sijajem in slavo sprejeli, ko sta prišla s kongresa. A denes čujemo uže druge glasove iz Anglije, vse protivno.

Angleški finančni minister je te dni dva javna govora govoril, v Birminghamu, in 24 ur potlej v Wolverhamptonu; oba govora sta po vsem svetu veliko pozornost vzbudila. Angleški ministri namreč v priličnih govorih svojemu narodu vedno povedo, bolj ali manj jasno, kaj da mislijo. Northcote se boji — vojske na spomlad. V prvem govoru je dejal angleški minister, da bode prihodnjega maja meseca do odločitve prišlo, ker tačas bode imela Rusija zapustiti turško ozemlje. Na to se pa Rusija čisto nič ne pripravlja, in sicer za to ne, ker tam Turki slavjanske kristijane koljejo, od koder se Rus osvoboditelj odmakne. Angležem pa je manj mar za življenje kristijanov, nego za ohranjenje Turčije. Zato hoče Anglija tudi vojevati se, dal je minister Northcote razumeti v Birminghamu.

Štiri in dvajset ur kasneje je govoril v Wolverhamptonu, pa uže mnogo odločneje. Dejal je, da se mu zdi, da se hoče vojna ponoviti. Dejal je, da ne more reči, da je nova vojska nemogoča, ker se delajo težave proti izvedenju nekaterih delov berlinskega dogovora. Oblasti, ki so ta dogovor podpisale, zlasti pa sultan, naj bi izpoznal važnost tega, da se to veliko delo ne izgubi, rekel je. Ob jednem poročajo „Times“ iz Carigrada, kakor

za odgovor, da je ruski poslanik Lobanov izjavil, da Rusi ostanejo v svojih položajih, dokler se ne reši vprašanje krščanskih beguncev. Torej Angleži žugajo z vojsko, če Rusi ne gredo iz Rumelije, ti pa slovesno naznanjajo, da nečajo prej izpolniti berlinskega dogovora, predno ga Turčija ne izpolni nasproti Črnejgori, katerej še zdaj nij Podgorice izročila, nasproti Srbiji, nasproti Grškeji, in vsem kristijanom. Onemogla, razbita, in na pol brezvladna Turčija pa za te izpolnitve ne more nobenih poroštev dati. Zato je berlinski dogovor uže ob veljavo prišel. Če hoče Anglija vojevati se zanj, imela bode priliko.

Rusija bode imela zdaj lažje stanje, če do vojne pride, nego pred kongresom. Ona je Bolgare uže mej tem precej organizirala, in jim narodno vojsko izredila, tako da ima uže zdatno pomoč z njimi. Zlasti jej je pa za boj v Aziji v Afganistanu vzrastel jako važen zaveznik. Tako se je utegnejo Angleži še nekoliko premisliti, predno bodo boj začeli.

Če ga pa začnó, če se vsled tega vname občna evropska vojna, — kje bode Avstrija? Gotovo je, da bodo oni intriganti, ki so jo predlanskim in lani zapeljevali, naj ide zoper Rusijo v boj, zopet poskušali pridobiti jo za kako angleško zvezo. Kakor dozdej niso dosegli, kar so želeli, temuč jim celo ono, kar so počeli, narobe obrnilo se, tako upajmo, da bode tudi v možnih novih situacijah zdrav instinkt onih krogov premagal, katerim je na obstanku naše monarhije kaj ležeče. Obstanek naše monarhije je pa le s tako politiko gotov, ki je Slovanom prijazna. Ta politika pak zahteva zvezo ali iskreno sporazumljenje z Rusijo. Vse, kar bi se pri nas delalo na „zatiranje Slavizma“, delalo bi se na razpad naše države — na veleizdajo.

Ministerska kriza na Dunaji.

Za novo ministerstvo na Dunaji je težek porod. Če bode de Pretis, kateri je pozvan sestaviti „parlamentarno“ ministerstvo, besedo držal, da namreč prevzame le pod tem pogojem ministerstvo, ako ga cela ustavoverna stranka podpira, potem je njegovo ministerstvo, uže nemogoče. Klub naprednjakov („fortschritt-club“) mu je namreč poslal pismeno izjavo, v katerej mu reče, da vsled programa, ki ga je de Pretis prijavil ne more njegovega ministerstva podpirati, zlasti zaradi njegovih nazorov glede okupacije ne.

V konferenci državnih ustavovernih poslancev je 22. t. m. zvečer dejal namreč de Pretis, da je dobil on od cesarja nalog, da kot pristaš ustavoverne stranke poskusi novo ministerstvo sestaviti, ako bi ga cela ustavoverna stranka podpirala. Sestavo drugega ministerstva prevzel je on le na tej podlagi, ker

zasedenje Bosne in Hercegovine od 1880 leta ne bode nič več stalo, kakor je izvedel, bi ti deželi od 1880. leta dalje vse svoje stroške tudi sami plačevali. Zasedenje bode prenehalo pa še le tačas, ko bode zajamčeno, da se bosta mir in red v zasedenih deželah trajno naselila, in ko bodo stroški zasedenja, katere smo dozdej imeli, se poravnali ali nam povrneli. Okupacija pa ostane v „status quo“ sedanjih mej. Drug pogoj, da prevzame de Pretis sestavo novega ministerstva, je po njegovej izjavi tudi ta, da se sedanja bramborska postava o občnej vojni dolžnosti, začasno podaljša, (ker letos njena veljava obteče) do tja, da bode novovoljeni državni zbor drugo leto imel priliko to postavo preurediti. Budget se mora takoj cel, ali pa za tri mesece dovoliti, ako se ves ne more dodelati. Davkovsko reformo naj izdela, — tako zahteva še baron de Pretis — tudi še ta državni zbor. Ako je pa to nemožno, potem, naj se dovršijo vsaj posamne davkovske postavice razen uvoda. Skupna uvodna postava se prepusti potem novemu državnemu zboru, da ne bode delo zastoj. Prihodnji državni zbor naj potem davkovsko reformo kot skupino sprejme, ali pa ovrže.

Na ta de Pretisov čudni program, kar se tiče okupacije Bosne, odgovoril je celo dr. Kopp, da je nenaravna politika, da bi deželo, katero smo s krvjo osvojili in jo bomo uredili, potlej nazaj dali.

Tudi dunajski konservativni „Vaterland“ prav dobro pravi: „Zelo žalostno je, da se nema poguma, odkrito in naravnost reči, da ima naša država namen Bosno obdržati. To smo dolžni svojej armadi, katere se gotovo nij poslalo zavoljo kake nespameti v boj; to smo dolžni narodu monarhije, katerim se vendar ne more zaradi kake muhe težkih bremen na krvi in blagu nakladati; nič manj nijsmo tega dolžni osvojenej deželi, od katere je nemogoče pričakovati miru in reda in zaupanja, če se jej ne zagotovi stalnih in gotovih razmer.“

Mi bi sodili, da gospod de Pretis nij resno govoril, ravno tako ne, kakor Andrassy nij tačas resno govoril, ko je zagotavljal, da Srbija ne bode v boj šla, da ne bode pomnožena, da naša država nikoli ne misli Bosno okupirati itd. Mislil je le razburjene ustavoverce potolažiti. Zato je precej potem, ko so mu ustavoverci ugovarjali, strašil jih, da bode sicer drugo neustavoverao ministerstvo na krmilo prišlo. To strašilo je dozdej ustavoverce še zmirom v kozji rog ugnalo. Bojimo se, da jih bode tudi zdaj.

Deželni zbor kranjski.

(XIII. seja, 15. oktobra.)

Deželni predsednik vitez Kalina odgovarja na interpelacije grofa Thurna zaradi presilnih

davkovskih izterjevalcev ali eksekutorjev. Deželni predsednik pravi, da davkarski izterjevalci le namestujejo vojake pri tem delu. V obče pa reče, da se bode iztrjevanje davkov od sedaj vršilo bolj redno nego doslej.

Na dalje odgovarja deželni predsednik na interpelacijo poslanca Potočnika, ki je vprašal, zakaj se je odstavil poštar pri sv. Roku g. Čož zaradi tega, ker je narodno volil, in zakaj se je vizitacija pošte ravno takrat vršila, ko so bile volitve volilnih mož v občini, in zakaj mu je c. kr. okrajni glavar Vesteneck grozil, da bode pošto izgubil, če bode narodno volil. Deželni predsednik odgovarja na to, da nij dokazano, je li res Vesteneck s takimi besedami pretil g. Čožu, da izgubi pošto, ali da mu je v obče pretil, kajti, ako bi bila to vse resnica, bil bi se g. Čož pritožil, pa se nij, ker nij nič najti v aktih, nij prišla nobena ovadba. Da se je vizitacija pošte vršila ravno tist dan, ko so se vršile volitve, to je stvar, katero ima ukazovati poštno ravnateljstvo v Trstu, kateremu je tudi svobodno sprejeti ali odpustiti poštarje. V obče pa je poštno ravnateljstvo v Trstu od c. kr. vlade na Kranjskem popolnem neodvisno, tedaj lahko ono zaukaže, kar mu je drago, kranjska deželna vlada za to nij odgovorna.

Na interpelacijo poslanca Navratila zaradi kupovanja glasov pri volitvi Hočevanjev v dolenjskih mestih in trgih, odgovori deželni predsednik, da se je preiskavanje vsled ovadbe reš pričelo proti štirim osobam, vsled sklepa c. kr. okrajne sodnije pa se je proti dvema osobama ustavila, kajti manjkalo je faktičnih dokazov.

Baron Apfaltrern nasvetuje v imenu finančnega odseka, da se namesti provizorično tehnični uradnik ali inženir s plačo 1000 gld. pri deželnem stavbenem uradu, kateri bode imel naslov „inženirski asistent“. Služba ta pa naj bode le provizorična, zato naj se sklene s tistim, kateri bode za službo prosil, taka pogodba, da se mu bode v zmenjenem obroku lahko služba odpovedala. Inženirju g. Vičlu pa naj se za njegovo izvrstno službovanje za l. 1878 dovoli remuneracija 200 gl.

Vse predloge zbornica odobri brez razgovora.

Dr. Bleiweis poroča o predlogu deželnega odbora, naj se ne zahtevajo podporni novci udov bolnišničnih društev, za katere bi se iz društvene blagajnice imeli plačevati troški oskrbovanja po javnih bolnicah in nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene: Naj se ne sega niti po sodnijskem — niti po nesodnijskem potu po podpornih novcih, — katere imajo dobivati udje bolnišničnih društev, — da bi se z njimi po vsem ali vsaj po nekoliko pokrivali troški za njih oskrbovanje po javnih bolnicah, ker se deželni zaklad kranjski odreče izterjavanju teh oskrbovalnih troškov iz podpornih novcev.

Baron Apfaltrern nasvetuje, naj to velja samo za tiste, kateri so iz Kranjskega doma. Zbor odobri nasvet deželnega odbora z dostavkom barona Apfaltrerna.

O poročilu deželnega odbora, kako bi se v deželni bolnišnici ljubljanskej dali napraviti novi prostori za bolnike, namreč v filijali na Poljanah, poroča baron Apfaltrern v imenu finančnega odseka in nasvetuje sledeče: Da se priporočana preustroja deželne bolnišne podružnice na Poljanah s proračunom 18.915 gl. ne odobri, nego preide o tem predlogu na dnevni red; da se deželnemu odboru naroči,

da kakor je le kak ugoden slučaj, proda hišo na Poljanah, in da naj se z mestom ljubljanskim dogovori, koliko bode primerno imelo plačati za svoje bolnike v deželni bolnišnici.

Dr. Bleiweis je proti predlogom finančnega odseka. Deželni odbor je stavil nasvet le zaradi tega, ker c. kr. deželna vlada zmirom pritiska, naj se napravi več prostorov za bolnike. Od leta do leta narašča število bolnikov in mnogo jih je, kateri se oglasijo, ali jih nij mogoče sprejeti, po zimi pa morajo na tleh ležati.

Vprašanje je v obče še, ali je deželna bolnica kedaj bila posestvo vlade, ali jo je vlada kar tako anektirala, kajti dr. Lipič v svojej statistiki še l. 1834 trdi, da je bolnica posestvo ljubljanskega mesta, kar najbolj spričuje to, da je še zdaj na posestvu deželne bolnice mestna ledenica, od katere je treba deželi najemščino odrajtovati. Dr. Bleiweis končno zaznamuje sklepe finančnega odseka kot nevspešne, kajti vlada bode deželo koncem prisilila, da priredi za deželne bolnike več prostora.

Baron Apfaltrern pravi, da je dr. Bleiweis stvar bolj silno opisal, kakor je res. V prvej vrsti so dolžne skrbeti za bolnike občine, ne pa dežela, kajti dežela je prevzela od države bolnišnice samo s tem zagotovilom, da jih vzdrži v stanu, kakor so bile, a ona nema nikakoršne dolžnosti, da bi jih morala razširiti. Naj vlada gleda na to, da se bodo napravile v smislu državne postave l. 1870 bolnišnice po občinah in po okrajih, kajti do zdaj je ta postava še samo na papirji ostala.

Baron Apfaltrern nasvetuje jako ostro resolucijo, v kateri naj deželni zbor protestuje proti temu, da bi imela dežela nalog skrbeti za vse bolnike.

Deželni predsednik vitez Kalina temu ugovarja in trdi, da ker nijso občine zmožne skrbeti za bolne, mora skrbeti dežela, kajti ona je prevzela vse dobrodelne naprave z zagotovilom, da jih vzdrži v takem stanu, da bodo ustrezale terjatvam potrebe.

Dr. Vošnjak reče, da dandenes ne smemo v sanitarnih zadevah tako misliti in delati, kakor smo v srednjem veku mislili in delali, kajti vednost in humanitarnost je napravila velike korake naprej, in neprenehoma napreduje. Če se bodo silile posamezne občine, ali če se okraji silijo, da si napravijo lastne bolnice, no, potem bodo občine primorane nalagati si naklado na davke, in bolniki ne bodo tako prilično cenó in dobro oskrbovani kot zdaj.

Dr. Vošnjak končno predlaga, naj bi se deželnemu odboru naročilo, naj poizve, katera mesta ali občine imajo za zdravstvene namene kake hiše ali ustanove, in naj bi se deželni odbor potem z njimi pogajal, da bi se ustanovile male bolnice, — kjer je mogoče. Dr. Vošnjak ne dvomi, da bi tudi okraji napravili svoje bolnice, toda zato bi bilo treba uže — viteza Vestenecka s kakimi tridesetimi žandarji ali s kompanijo vojakov, ker zadovoljno pri zdanjem slabem finančialnem stanju tega okraji sami ne bodo storili. Tudi on ne smatra za umestno, da bi se hiša na Poljanah uže zdaj prodala; naj se rajše še nekaj časa čaka.

Dr. Bleiweis nasvetuje, naj bi se za najbolj potrebne poprave dovolilo 4900 gold., deželnemu odboru pa naj se naroči, da naj predloži načrt, kako bi se s kakimi 14 000 gld.

stroškov napravile na Poljanah barake za bolnike. —

Deželni predsednik vitez Kalina tudi naglašja, da mora dežela skrbeti za bolne, in ne občine, kajti te ne morejo vsega storiti, država pa le plačuje za klinike ali porodnišne šole, kjer so.

Zdaj se nemškutarji nekoliko ustrašijo. Dr. Schrey, ki se modro boji vlade, precej nasvetuje, naj seja preneha, da se bode finančni odsek posvetoval.

Sklene se v finančnem odseku nasvetovati 1000 gold. za najbolj nuine poprave, in da se naroči deželnemu odboru, naj gleda, kako bi se v glavnej bolnici napravilo za bolne več prostora.

Glasuje se potem o resoluciji barona Apfaltrerna po imenih, ki se zavrže z 19 proti 12 glasovom.

Predlog finančnega odseka in prvi del predloga dr. Vošnjaka se sprejme, drugi del dr. Vošnjakovega predloga zaradi ustanovljenja majhenih bolnic, kjer so mogoče, in predlogi dr. Bleiweisa se pa ne sprejmo.

Poslanec vitez Vesteneck poroča v imenu finančnega odseka o proračunu deželnega zaklada za leto 1879.

Poročevalec stavi sledeče nasvete:

Slavni deželni zbor naj na podlagi deželnega odbora in v tem poročilu zaznamovanih prememb skupno potrebščino deželnega zaklada v l. 1879 v znesku od 369.940 gl. 16¹/₂ kr. in skupno zaklado v znesku od . . . 115.863 „ 98¹/₂ „ potrdi.

Za potrebno zalogo primanjke v znesku 254.026 gld. 18 kr. je za leto 1879:

- 20 % priklado na vse direktne davke, izvzemši doklado za vojaščino, in
- 20 % priklado na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta, in od mesa pobirati.

Iz končnega zaostanka od 44.312 gld. 82 kr., naj se dovoljeni stroški za stavbo norišnice deloma poplačajo.

Z najvišjim sklepom od 25. novembra leta 1858 (ministerski ukaz od 27. novembra drž. zak. list št. 220) izrečena odveza uradnih plačil in pokojnin državnih uradnikov in onih javnih zakladov od plačevanja deželnih priklad k dohodninskemu davku ima veljati tudi glede dohodninskemu davku podvrženih plačil ljudskih učiteljev.

Deželnemu odboru se naroča, da dobi najvišje dovoljenja za nasvetovana sklepa.

Deželnemu odboru se naroča, naj o tem obravnava in poroča, ali se imajo tistim deželnim poslancem, kateri ne pridejo v seje, ali kateri imajo odpust, plačati dijete ali ne.

Deželnemu odboru se naroča, naj se posvetoje o novej organizaciji deželnih uradov. Naj gleda na to, da se bode število uradnikov zmanjšalo, da pa bodo uradniki, ki ostanejo v službi tudi delali, in naj se njim zato primerno plača povikša.

Vitez Vesteneck pravi, da ima večina deželnih uradnikov postranske posle, in da se malo brigajo za deželno službo, nego bolj za privatne reči. Tudi deželni uradniki za deželo jako malo delajo, kajti dvema gospodoma služiti je teško. Treba bode tedaj gledati, da bodo deželni uradniki za deželo delali in zaradi tega bode treba premeniti in podaljšati uradne ure. Če pa bodo deželni uradniki več delali, jih tudi toliko ne bode treba kot zdaj, in naj se njih število zadostno zmanjša.

Nadalje priporoča vitez Vesteneck sledeče resolucije:

Ako ne bi bilo deželnemu odboru mogoče za 1000 gold. uže leta 1879 dobiti tehnično moč, naj se najame začasno diurnist, kateremu se ima plačati na dan 1 gold. 50 kr.

Tudi se deželnemu odboru strogo naroča, da ima le kolikor mogoče malo remuneracij in podpor dovoliti deželnim uradnikom, in v obče na to gledati, da se ta rubrika v deželnem proračunu kolikor mogoče na malo skrti. (Kaj pravi k temu „večina“ deželnih uradnikov? Ali bodo še romali v Litiijo?)

Nadalje, da se deželnemu odboru naroča, da leta 1879 porabi 25.000 gold. za izdelovanje cest, katere so potrebne, in da sme v ta namen dovoliti do 1000 gold. podpore okrajnim cestnim odborom.

(D dalje prh)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 25. oktobra.

Českí listi priobčujejo pravila organizacije narodne državno-pravne stranke. Iz teh se vidi, da je sprava in sloga mej Čehi mej takozvanimi starimi in mladimi Čehi popolnem dosežena. Vsi poslanci državni in deželni spadajo v en klub. Ta je volil poseben naroden zaupni odsek v katerega so izvoljeni dr. Rieger, dr. Sladkovski, Brauner, dr. Greger, grof Harach, dr. Jerabek, bivši minister Jreček, Matuš, dr. Prachensky, Zeitlhamer, dr. Žak.

Poljski „Czas“ piše v svojem članku, da bodo Poljaki na državnem zboru glasovali v notranji politiki z ono stranko, ki hoče pretrgati „verigo panslavizma“. V zadnjem slepi Poljaki zoper lastno kri delajo!

V **ogerskeje** zbornici je hrvatski poslanec Horvat prosil, naj Magjari potrdijo hrvatske volitve, ker izraz „v državni zbor dežel štefanske krone“ nij z nobenim namenom rabljen. Čuje se, da bodo Hrvatom tako dolgo verifikacijo odtezali, da končajo adresno debato, da bodo Hrvatje — molčali.

Vnanje države.

Iz **Carigrada** se telegrafira: Položaj je tukaj močno resen, razmere k Rusiji so napete, angleški vpliv zmaguje; ruski poslanik uže malo občuje s porto, a Layard tiči vedno pri velikem vezirju.

Drug telegram iz Pere 24. t. m. pa kar strašno lakonično poroča: Začetek nove vojske mej Rusijo in Turčijo je kmalu pričakovati.

Govor **francoskega** predsednika republike pri razdeljevanju svetinj za odlikovanje v razstavi vsi francoski časniki hvalijo. Republikanci priznavajo zlasti oni del, ki govori o spoštovanju obstoječih institucij, t. j. republike. Gambetta je v nedeljo v necem svojem govoru dejal, da uže vidi dan, ko bodo vsi Francozje republikanci. — Tako brž menda ta srečni dan sloge za Francoze tudi ne pride, dasi imajo res srečo po nesreči.

Italijanska ministerska kriza se bode baje tako rešila, da bode Cairolí prevzel ministerstvo vnanjih zadev namesto odstopivšega Cortija, a general Bonelli vojsko. — Tako bi bili konservativci iz ministerstva popolnem odpravljeni in Cairolijevo ministrovanje vnanjih zadev bi moglo celo pomeniti kakovo akcijo na zunaj, vojsko.

Mej **Španijo** in Maroko vlada veliko nasprotje, ker so Marokanci ubili španskega podložnika Liana. Zdaj telegraf poroča, da so zločince kaznovali v pričó španskega konzula. Tako je menda odvren kak krvav sukob, ki se je uže prorokoval.

Na **Nemškem** uže cvete slavna nemška svoboda socialistske postave od dneva do dneva bolj: Včeraj je telegram poročal o razpuščenju 4 društev in konfisciranju mnogih neperiodičnih spisov. Denes se uže poroča, da je bila socialistska „Berliner Fr. Pr.“ kon-

fiscirana in ob enem prepovedano temu časniku še dalje izhajati.

Dopisi.

Iz ptujskega okraja 15. okt.

[Izv. dop.] Povod k tem vrsticam mi daje dopis iz Maribora v vašem cenjenim listu od 29. septembra. Mnogokrat sem uže mislil vam poročati o izterjavanju dolgov graške zavarovalne banke, pa mislil sem, da prinese kedaj kak nemški list o tem grozovitem delovanju, kajti Nemci še bolj pa nemškutarji jako radi slovenskim novinarjem očitajo, da vedno zabavljamo v svojih listih.

Graška vzajemna zavarovalnica ima tudi na spodnjem Štajerskem mnogo zavarovancev. In ako trdim, da jih ima ta banka več nego vse druge, stvar nij pretirana. Ona uživa mej našim ljudstvom neko posebno zaupanje, ker je dozdej tudi res bila vse skozi reelna zavarovalnica.

Nekdaj ta zavarovalnica nij tako strogo postopala proti svojim zavarovancem, ali če tudi je postopala, izvrševala je eksekucijo po političnej oblasti. Stroški so bili torej vedno le maiheni.

Ali sedaj je vse drugači. Za naš okraj ima imenovana zavarovalnica svojega, jako strogega odvetnika, o katerem naše ljudstvo trdi, da je najdražji odvetnik. To je tisti mož, koji je tudi protest proti Kadovej volitvi spisal, kajti on je hotel imeti za poslanca Veliko-Nemca Kaiserfelda, da si mu kmetski slovenski novičiči bolj dopadejo nego nemški, drugače bi se preselil v Nemčijo, in tam posloval in politikoval.

Nij zadosti, da se davki tako strogo izterjuje, kakor je sploh le mogoče, nij zadosti, da mora ubogi kmet mnogo, stroškov ako je tožen, plačati, nakladajo se mu še taka bremena, katerih bi treba ne bilo. Če kmet zavarovalnine 3 ali 4 gold. ne more plačati, kako bode pa mogel potem še 50 gold. ali še več stroškov plačati! Jaz mislim, da bi zavarovalnica vendar morala nekoliko usmiljenja proti kmetu imeti, kar bi bilo tudi v njen prid, posebno v teh slabih časih in, ako se pomisli, da ima ona popolno pravico — kar druge zavarovalnice (razen dveh) nemale —, pravico letne zneske zavarovancev po političnej eksekuciji izterjati.

Da bi te vrstice hotele na rodovitno zemljo pasti!

Iz Maribora 22. okt. [Izv. dop.]

Pripoveduje se o necem grškem kralji, da je izgubil svoj prestol, učitelj postal. Mož ta je bil velik človek; nij bil jeden tistih, ki brez krone na glavi živeti ne morejo, ki so po izgubi le nesrečni in se v drugo stanje umisliti ne morejo.

Konrad Seidl je bil nekdej prav velik mož v našem kraju, presegaval je druge za več glav, stal je na lestvici, kjer duševno jaki močje stoje, prav visoko, tako, da je objektivni opazovalec misliti mogel, da vojaški uradi nijso dobro sodili, ko so tega orjaka v penzijo poslali; — zdaj pa po zadnji volitvi v deželni zbor, je mož za več glav manjši postal; da, volja njegovih nekdanjih volilcev mu je, akoravno se je ta volja v razbeljenje skorje potiskavala, na torturi zaklicala: doli z njim z lestve, ne zaupamo mu več našega mandata! Bil je to hud padec, za Seidla to, kar depodiranemu kralju padec iz prestolja. Jaz na njegovem mestu, bi si to depozicijo dobro zapomnil, in skočil bi tudi iz prestola držav-

nega poslanca, ker misliti bi si zmirom mogel, da me je ljudstvo tudi zaradi Brandstätterjevega prijateljstva — vrglo v lužo zraven Seiderja, in ta nagon ljudske volje gotovo nij tak, ki bi me v misli podpiral, da imam kot državni poslanec še ljudsko zaupanje.

Jaz sè svojim častiljubjem bi v takem slučaju, kar le v galopu zapustil poslaniški sedež v državnem zboru. In jaz sem v vrsti vojaških zvezd tako majhen, koliko več častiljubja bi moral imeti nekdanji komendant kompanije, c. k. stotnik Konrad Seidl!

Seidl ne more brez krone na glavi živeti. Je pač dobro, da Seidlu osoda nij dala krone. Jednega tistih depodiranih nesrečnežev, ki se po celem svetu okolo plazijo, delujoči vsem depodiranjem kljub, mali teater prav žalostno-smešnega pogleda po svetu okolo, bi svet imel več. Ali ipak je tudi kot depodiran deželni poslanec, ali kljubu temu kot državni poslanec ravno tako žalostno-smešna figura, kakor omenjeni ljudje, in ljudje, ki razmere poznajo, bodo z nekako čudnim čutilom pogledovali na to po ljudske volji strani vrženo veljačo, ki se tako žalostno-smešno sili mej zastopnike ljudstva, ki mu je nedavno komaj, dalo consilium abeundi. On Seidl nema tvarine v sebi, ki bi ga popela na stališče, kjer oni grški kralj stoji. Zaradi tega ga tudi nobeden ne bo kot državnega poslanca občudoval, makari bi bil Herbst, ki ima pet Mühlfeldov v trebuhu.

Pa resnici čast, Seidl je po neusmiljenej tepežnji dne 14. septembra v Mariboru tudi postal nekaj, — sicer ne učitelj, pa šel je mej lingviste, mej najhujše filologe, ki besedi na dno srca pogledajo, ter jetra in obisti nje postavljajo na tehtnico. Kaj vruga! Brez šale. Seidl se je omenjenega kralja spominjal, in spominjal se tudi, da je nekdej pri vojaci velikansko filologijo gonil, vcepavši slov. vojakom kak reglema v glave. Hvala Bogu, da nijsem filolog, bolela me je zmirom ta vojaška filologija pri slov. polkih, kaj bi še le bilo, ko bi bil filolog, menda bi bil, ker sem pri vojaci bil bolj slabega želodca, ker sem le jedenkrat na dan jel, in tedaj ne prav hudo, tedaj zaradi slabega želodca subarbitriran.

Znanje te velikodušne filologije je Seidla tolažilo, ko je šel mej filologe. Tožil je namreč neki ljubezujivi mož necega učitelja pri Seidlu, da ga hoče slednji s tem jeziti, da njegove otroke imena „Lešnik“ tako, in ne „Löschnigg“ pisati uči. Seidl je ud šolskega sveta. On v seji konstatira, da je učitelj kazni vreden, ker Lešnik je nemška beseda, in se mora po Heiseju in Grimmu etc. „Löschnigg“ pisati, in je tedaj res užalil trdega nemca Lešnika. Oj velicega grškega depodiranega kralja, več kot 19 stoletij je moralo preteči, predno se mu je par našel! Počasi res lezemo naprej v omiki.

Domače stvari.

— (Odbor za praznovanja dr. Bleiweisove 70letnice) se je ločil: v odsek za baklado, ki bode 18. nov. zvečer; v odsek za adresno; v odsek za banket, ki bode 19. nov. ob 1. popoldne; odsek za besedo v ljubljanskej čitalnici; odsek za dopisovanje z vnanjimi rodoljubi, ki se bodo hoteli svečanosti udeležiti. S temi odseki je povedan tudi program v glavnej potezi, kateri se bode še posebej natančneje objavil. Predsednik centralnega odbora je dr. Jarnej Zupanec, c. kr. notar v Ljubljani. Ako žele vnanji rodoljubi

kaj pojasnice v zadevi te slavnosti obračajo naj se do predsednika korespondenčnega odseka g. Ivana Hribarja, glavnega zastopnika banke „Slavije“ v Ljubljani. — Iz Gorice se nam piše, da bode denes tam shod slovenskih rodoljubov, ki se bodo posvetovali, kako se udeležiti svečanosti. Deputacije se imajo menda pričakovati od raznih krajev. Tudi je slišati, da ga hoče več občin za častnega uda narediti.

— (Pogorel) je predsinočnem zvečer kozolec na Udmatu pod Ljubljano.

— (Iz Mokronoga) se nam piše 24. okt.: 22. t. m. je tukaj umrl c. kr. sodnijski knjigovodja Ivan Merhar, kateri je bil mej tukajšnjimi uradniki in prebivalci jako priljubljen mož. Lahka mu zemljica! —

— (Iz Črnomlja) se piše tukajšnjemu uradnemu listu, da se je i tam osnoval 15. septembra odbor gospij za nabiro podpore ranjenecem pod predsedstvom okrajne sodnikovske gospé Antonije Deu.

— (Iz Celovca) se poroča, da pričakujejo tam svoj polk Maroičič 27. ali 28. t. m., ker je odrinil iz Sarajeva 20. t. m., in gre po potu skozi Dalmacijo in Trst.

— (O vinske letini) pričakujemo od raznih krajev Slovenije kratkih poročil od prijateljev našega lista. Kar dozdej čujemo, je vina bilo na slovenskem Štajerskem več, nego se je pričakovalo. Cena novemu vinu je zaradi tega nizka.

— (Kranjskim živinorejcem) kmetijska družba naznanja, da bode 4. novembra, t. j. v pondeljek po vseh Svetih v Kranji po očitnej dražbi prodala iz državne subvencije nakupljenih 10 do 12 bikov belanskega in pinčgavskega plemena.

Listnica opravištv. G. F. S. v sv. L. Placano do 30. novembra 1878.

— V spričevalu gospoda profesorja Oppolzerja, rector magni in profesorja na c. kr. kliniki na Dunaji, pravi on, da je dr. J. G. Poppa — c. kr. dvorni zobni zdravnik na Dunaji, mesto, Bognergasse št. 2. — anaterinina ustna voda najboljšo sredstvo za ohranitev zob, katero rabi čestokrat on, kakor tudi drugi zdravniki zoper zobne in ustne bolezni. Priporočnja vreden je tudi dr. J. G. Poppa vegetabilni zobni prah, kateri dobro služi, ako se vsaki dan rabi. Anaterinino zobno testo, katero nema, kakor navadno katero drugo zobno testo, zdravju škodljivih tvarin v sebi, je najboljšo in pri tem najpriročnejše sredstvo za čiščenje zob. Votle in izjedene zobe zamaši se najvspešnejše in najboljšo s zobnim kitom (zahnpombe), kar omeji zobno gajilobo, in se zobje ne krušijo. Opozorujemo tedaj vsacega, kateri želi imeti zdrava usta in zdrave zobe, na vse anaterinino izdelke dr. J. G. Poppa, c. kr. dvornega zobnega zdravnika na Dunaji, kateri so v vseh lekarnah, parfumerijah, in drugih prodajalnicah v zalogi.

Tuji.

23. oktobra:

Evropa: Pavliček iz Mostara. — Pri Slonu: Bruck iz Dunaja. — Nikolich iz Trsta. — Renaldy iz Siska. — Pri Maliču: Kaiser iz Dunaja. — Scherer iz Rateč. — Ramisch iz Dunaja. — Mayer iz Trsta. — Hainz iz Dunaja. — Perendorfer iz Gradca. — Oblak, Balencker iz Dunaja. — Pri bavarskem dvoru: Vatovec iz Materije. — Podobnik iz Notranjskega. — Loke iz Dunaja. — Petrnal iz Železnikov.

Dunajska borza 25. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	60 gld. 70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	62	25
Zlata renta . . .	71	10
1860 drž. posojilo . . .	111	50
Akcije narodne banke . . .	788	—
Kreditne akcije . . .	223	—
London . . .	117	55
Napol . . .	9	41
C. kr. cekini . . .	5	62
Srebro . . .	100	—
Državne marke . . .	58	—

Štev. 6803.

(364—1)

Natečaj.

Na deželnej vinogradnej in sadjerejskejšoli na Slapu poleg Vipave izprazneno je mesto pristava kot 2. učitelja proti polletnej obojstranskej odpovedi, z letno plačo 800 gold., in prostim stanovanjem. Dolžnosti njegove so: Podučevanje v predmetih ljudske šole, v naravoznanstvu, splošnem kmetijstvu, zemljemerstvu in knjigovodstvu, kontrola glede blagajnice, in gospodarskih stvari, zaračunjevanje, in sploh pisarniška opravila.

Prositelti naj zmožnost za to mesto dokažejo po absolutorijih kakaga višjega kmetijskega zavoda, ali po učnih spričalih za naravoznanske in kmetijske stroke ter po spričalih praktičnega delovanja v teh strokah, dalje naj dokažejo starost, avstrijsko državljanstvo, in popolno zmožnost slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi; oziralo pa se bode le na prositelje samskega stanu.

Prošnje naj se vložijo

do 25. novembra 1878

pri podpisnem deželnem odboru.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 23. oktobra 1878.

Zobni zdravnik

dr. Tanzer,

docent zobozdravništva na graškem vseučilišču, ordinira v Ljubljani, v hotelu „Elefant“.

iz zobozdravništva in zobne tehnike

vsaki dan od 1/2 9. do 1/2 1. ure dopoldne, in od 1/2 3. do 5. ure popoldne.

Njegovi zobni izdelki (c. kr. priv. antiseptikon ustna voda, zobni prah in zobno testo) dobivajo se pri njem, kakor tudi pri bratih Krisper v Ljubljani, pri lekarnarju Birschitzu, E. Mahr in Businaro; v Kranju ima na prodaj lekarnar Šavnik, v Skofjeji Loki trgovec Marinšek. (365)

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebštin za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebštin za merjeve (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdeljujejo se tudi monogrami na pisemski papir, visitne karte in pisemske zavitke. (158—99)

Umeteljne

zobe in zobovja

vpostavljam po najnovejši metodi brez odstranitve starih korenin in brez vseh muk.

Popolnem nemučne zobovne operacije izvršujem uporabljajoč prav prijetno delujoči razveselilni gaz (dušikov oksidacijanec).

(346—4) **A. Paichel,**

zobovni zdravnik, stanuje ob Hradskega mostu 1. nadstropje.

Kdor si hoče zdatnih pristranskih dohodkov

hitro in gotovo prislužiti, piše naj pod naslovom: „1000“ Annuncien-Expedition G. L. Daube & Comp. na Dunaju, na kar bode dotično izvedel. (343—4)

Marko Wir empfehlen geschätzt. als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel, Wagendecken (Plachen), Betteinlagen, Zeltstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(195—97)

Praktični inženir

France Tomšič,

v Ljubljani, v Šelenburgovih ulicah, nad gostilnico „pri starej zaponi“ (Schnalle) prevzema vse v njegov delokrog spadajoče opravke in sicer: izvršitev planov, projektov in proračunov za stavbe vodne, cestne in pozemeljske (poslopja); dalje vsakovrstne cenitve imenovanih stavb, ravno tako tudi razmerjevanje in delitve zemljišč itd.

Imenovane stavbe prevzema tudi v popolno izvršitev. (356—2)

Priporočilo.

Podpisani naznanja najuljudnejše, da je bil na svetovnej razstavi v Parizu, ter more zdaj izdelovati

obleke za gospode

po najnovejši noši, elegantno in prav po ceni. Svojim čestitim p. n. naročnikom za njih zaupanje zahvaljevajoč se, prosi se zagotovilom realne in ročne postrežbe še na dalje za blagovoljna mnogoštevilna naročila.

Franjo Železnikar

v Ljubljani.

(323—4)

Za prodajo

prav veljavnega blaga, brez stroškov, iščejo se gospodi vseh stanov. Pismena vprašanja sprejemlje z naslovom: B. K. 500, Haasenstein & Vogler na Dunaji. (325—12)

Pokojni profesor Oppolzer je spričal in naglašal, naj se rabi le prava Poppova anaterinina ustna voda, ter je je svojim poslušalcem v slučajih ustnih in zobnih bolečin v rabljenje priporočal. (186—2)

Gospodu c. kr. dvornemu zobnemu zdravniku dr. J. G. Poppu

na Dunaji, mesto, Bognergasse št. 2.

Vašo

anaterinino ustno vodo

sem preiskal, in našel, da je vredna priporočnja.

Dunaj.

Prof. Oppolzer,

emeritirani rector magnificus, profesor na dunajski c. kr. kliniki, kr. saksoski dvorni svetnik.

Zaloga imajo v Ljubljani, vse lekarnarje kakor tudi gg.: Ant. Krisper, Ed. Mahr, J. Karinger, F. M. Schmitt, V. Petričič, L. Pirker, P. Lassnik, Terček in Nekrep; v Postojni: J. Kupferschmidt; v Skofjeji Loki: C. Fabiani; v Kočevju: J. Braune; na Krškem: F. Bömes; v Idriji: J. Warta; v Kranji: K. Šavnik; v Litiji: Mühlwenzel, lekar; v Metliki: Matterjevi nasledniki; v Novem mestu: D. Rizzoli in J. Bergmann; v Radovljici: A. Roblek; v Kamniku: J. Macnik; v Črnomlju: J. Blazek; v Vipavi: A. Deperis.

Vsem bolnim,

kateri trpijo na trganju in revmatizmu, ali iz teh boleznij izviraajo hromotah itd.,

in naj so še tolikanj brezvspešno zdravili, in koncem vse nadeje izgubili, da bi katerikrat še popolnem ozdraveli, naj se zaupajo, potem ko so uže tolikanj poskusili, tudi jednokrat gospodu L. G. Moesingerju ob Menu (Main). Po načinu kakor on zdravi, dobilo je samo v zadnjih mesecih več

sto bolnikov svoje popolno zdravje.

G. Moesinger daje vsakemu na prosto voljo, preveriti se o njegovih vseh, predno se začne rabiti njegovo lečenje, kar, mimogrede omenjeno, ne zahteva mnogo denarstvenih žrtev, ter pošilja zastoj tudi brošuro, v kateri so naslovi velikega števila ozdravljenih oseb vseh stanov zaznamovani. Lečenje je prav racionalno. Gospod Moesinger zahteva od bolnika jedino le kratek popis njegove bolezni in nje stopinje, ter mu pošlje potem svoje navedbe. (340—2)